

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Pacjenta
Krystyna Barbara Kozłowska

Warszawa, *14.10.2012*.....2012 r.

RzPP-ZZP-073-7-1/BW/12

Pan
Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do wcześniej sygnalizowanych potrzeb (począwszy od 2008 r.¹) mając na względzie dyspozycję przepisu art. 47 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*² oraz doświadczenie pracowników Biura Rzecznika Praw Pacjenta³ – pełniących funkcję Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w placówkach psychiatrycznych, podnoszę temat, który niewątpliwie wymaga podjęcia działań w zakresie poszerzającym ich uprawnienia, w szczególności w zakresie dostępu do dokumentacji medycznej pacjenta.

Na wstępie należy podnieść, iż status Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego i zakres jego zadań regulują przepisy od art. 10a do art. 10d ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. *o ochronie zdrowia psychicznego*⁴. Zgodnie z intencją ustawodawcy Rzecznik Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego został powołany⁵ w celu zapewnienia realizacji praw osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez szpitale psychiatryczne. Szczegółowy zakres obowiązków wskazanego Rzecznika wynika

¹ Pismo Dyrektora Biura Praw Pacjenta przy Ministrze Zdrowia skierowane do Dyrektora Departamentu Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia z dn. 12.11.2008 r., znak: BPP-070-24-2205/08

² Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417 z późn. zm.

³ Zgodnie z art. 56 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, o których mowa w przepisach ustawy dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego są pracownikami biura i wykonują swoje zadania przy pomocy tego biura.

⁴ Dz. U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.

⁵ w wyniku nowelizacji ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 1 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 141, poz. 1183).

z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 stycznia 2006 r. w *sprawie szczegółowego trybu i sposobu działania Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego*.⁶

Art. 10b ust.1 i 2 przywołanej ustawy stanowi, iż ochrona praw osób, o których mowa w art. 10a ust. 1, należy do zadań Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, w szczególności:

- pomoc w dochodzeniu praw w sprawach związanych z przyjęciem, leczeniem, warunkami pobytu i wypisaniem ze szpitala psychiatrycznego,
- wyjaśnianie lub pomoc w wyjaśnianiu ustnych i pisemnych skarg tych osób,
- współpraca z rodziną, przedstawicielem, opiekunem prawnym lub faktycznym tych osób (...).

Ponadto zgodnie z § 3 przywołanego rozporządzenia Rzecznik z własnej inicjatywy dokonuje oceny przestrzegania praw pacjentów, m.in. w odniesieniu do pacjentów:

- przyjętych do szpitala psychiatrycznego bez zgody;
- wobec których zastosowano przymus bezpośredni;
- niezdolnych do wyrażenia zgody lub stosunku przyjęcia albo leczenia;
- przebywających w szpitalu na mocy orzeczenia sądowego o zastosowaniu środka zabezpieczającego.

W celu realizacji ww. zadań Rzecznik Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego ma prawo m.in. do wglądu w dokumentację medyczną za zgodą osoby, o której mowa w art. 10a ust. 1, jej przedstawiciela ustawowego, opiekuna prawnego lub faktycznego (art. 10b ust. 4 pkt 3 cyt. ustawy).

Mając na uwadze przywołaną powyżej dyspozycję należy wskazać, iż Rzecznik ma ograniczoną możliwość wykonywania nałożonych na niego obowiązków ustawowych w stosunku do osób:

- niezdolnych do wyrażenia zgody (niemogących swobodnie wyrazić swojej woli ze względu na stan zdrowia),
- które nie złożyły oświadczenia, w którym wskazują osobę do kontaktu i/lub upoważnioną do otrzymywania informacji o jego stanie zdrowia,
- które wyrażają sprzeczne stanowisko z opiekunem prawnym, czy przedstawicielem ustawowym;
- którymi opiekun prawny, czy przedstawiciel ustawowy i/lub faktyczny nie wykazuje zainteresowania (nie sprawuje należytej opieki);

---

⁶ Dz. U. z 2006 r. Nr 16, poz. 126 z późn. zm.

- wobec których zastosowano środek przymusu bezpośredniego;
- niezdolnych do czynności prawnych;
- wobec których zastosowano środek zabezpieczający;
- które w wyniku zdarzeń niepożądanych (prób samobójczych, naruszenia nietykalności cielesnej (molestowania), oddaleń/ ucieczek ze szpitala, urazów w wyniku agresji współpacjenta, wypadków, etc) doznały uszczerbku na zdrowiu lub nastąpił zgon.

Brak zgody (oświadczenia) którejkolwiek z ww. osób o upoważnieniu Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego do wglądu w dokumentację medyczną – ogranicza mu możliwość prowadzenia postępowania wyjaśniającego, w szczególności w przypadkach gdy istnieje prawdopodobieństwo naruszenia praw pacjenta.

W tym miejscu należy wyraźnie podnieść, iż przepis art. 10b ust. 4 pkt 3 cyt. ustawy daje – jak wskazano powyżej – każdej osobie korzystającej ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez szpital psychiatryczny prawo do pomocy w ochronie swoich praw (art. 10a ust. 1 ustawy *o ochronie zdrowia psychicznego*).

Konkludując: wskazane jest rozważenie zmiany przepisu art. 10b ust. 4 pkt 3 ustawy *o ochronie zdrowia psychicznego* w taki sposób, aby Rzecznik Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego – funkcjonariusz publiczny zobligowany do zachowania tajemnicy służbowej - stwierdzając sytuacje chociażby uprawdopodobniające naruszenie praw pacjenta, mógł mieć prawo wglądu w dokumentację medyczną pacjenta.

Jednocześnie proszę o nadesłanie informacji o podjętych działaniach w przedmiotowej sprawie.

z pozdrowieniami
